

NOT: Sözleşmeli subay/astsubaylardan asıl sözleşme dönemi içerisinde sağlık sebebi ile sözleşmesi feshedilenlerin 657 sayılı Kanunun 92. maddesi kapsamında atamasının yapılabileceği

T.C.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-8983190

08/03/2024

Konu: Görüş (Sözleşmeli Subay/Astsubaylardan Asıl Sözleşme Dönemi İçerisinde Sağlık Sebebi ile Sözleşmesi Feshedilenlerin 657sayılı Kanunun 92. Maddesi Kapsamında Atamasının Yapılabileceği)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: tarihli ve sayılı yazı.

Jandarma Genel Komutanlığı emrinde 4678 sayılı Kanuna tabi olarak 2 Ocak 2017-28 Şubat 2024 tarihleri arasında astsubay olarak çalışmakta olan birinin sağlık sorunları nedeniyle sözleşmesinin feshedildiğinden bahisle ilgilinin Belediyenizdeki münhal memur kadrolarına atanmasına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 92 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, "657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanlar, boş kadro bulunmak ve gireceği sınıfın niteliklerini taşımak kaydı ile bu Kanuna tabi kurumlardaki memuriyetlere atanabilirler." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 4678 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanunun;

3 üncü maddesinde, "Bu Kanunda geçen;

a) *Ön sözleşme: Türk Silâhli Kuvvetleri birlik, karargâh, kurum ve kuruluşları ile sözleşmeli subay veya sözleşmeli astsubay adayları arasında; askerî eğitime alınmaları konusunda yapılan ve askerî eğitim dönemi başlangıcı ile subaylık veya astsubaylık nasıp onayı tarihine kadar geçecek süreyi kapsayan sözleşmeyi,*

b) *Sözleşme: Türk Silâhli Kuvvetleri birlik, karargâh, kurum ve kuruluşları ile sözleşmeli subay ve astsubay adaylarından askerî eğitimi başarıyla tamamlayanlar arasında yapılan ve üç yıldan az, dokuz yıldan fazla olmamak üzere hizmet yükümlülüğü getiren, örneğine göre hazırlanmış olan yazılı bir belgeyi,*

...

d) *Sözleşmeli astsubay adayı: Sözleşmeli astsubay yetiştirilmek amacıyla ön sözleşme yapılarak askerî eğitime alınanları,*

...

f) *Sözleşmeli astsubay: Bu Kanunda öngörülen esaslara göre, kendileri ile sözleşme yapılarak astsubay nasbedilen; astsubay çavuş, astsubay kıdemli çavuş, astsubay üstçavuş ve astsubay kıdemli üstçavuş rütbelerini haiz astsubayları,*

...

ifade eder." hükmü,

9 uncu maddesinde, "Sözleşmeli astsubay adayları, yapılacak ön sözleşmeyi müteakip askeri eğitime alınır. Askeri eğitim ve Türk Silahlı Kuvvetlerinde askerliğini 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Kanuna göre kısa dönem erbaş veya er ya da 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Kanuna tabi erbaş ve er olarak yapanlar ile yapmakta olanlardan sözleşmeli astsubaylığa başvuranların tabi olacakları askeri eğitim ile ilgili esaslar yönetmelikte düzenlenir." hükmü,

10 uncu maddesinde, "Sözleşmeli astsubay adayları, ön sözleşme yapılarak askerî eğitime alınırlar. Bu eğitimi başarı ile tamamlayanlardan yönetmelikte belirtilen şartları taşıyanlarla

sözleşme yapılır ve bu kişiler astsubay çavuş rütbesine nasbedilirler. **Sözleşme süreleri; üç yıldan az ve dokuz yıldan fazla olmamak şartıyla, hizmet gerekleri ve yetiştirme maliyetlerine bağlı olarak kuvvet, sınıf ve branşlara göre yönetmelikte belirlenir.** Yönetmelikte belirlenen şartları taşıyanların talepleri halinde sözleşmeleri yenilenebilir. Ancak sözleşmeli astsubaylardan rütbe yaş haddini dolduranlar hakkında 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

..." hükmü,

12 nci maddesinde, "...

Her sözleşme süresinin sona erme tarihinden en az üç ay önce taraflar sözleşmeyi yenileyeceklerine dair yazılı bildirimde bulunmadıkları takdirde, sözleşme kendiliğinden sona erer.

Sözleşmeli subay veya astsubaylar, sözleşme süreleri sona ermeden sözleşmelerini tek taraflı olarak fesh edemezler

..." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 27.4.2002 tarihli ve 24738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sözleşmeli Subay ve Astsubay Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde, "Sözleşmeli astsubay adayları ile sözleşmeli astsubayların yetiştirilmesiyle ilgili esaslar aşağıda gösterilmiştir.

a) Sözleşmeli astsubay adayları, yapılacak ön sözleşmeyi müteakip en az üç ay süreli olmak kaydıyla kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının ihtiyaçları doğrultusunda okul, kurum, sınıf okulu kıtalar veya eğitim merkezlerinde temel askerlik eğitimine ve astsubaylık nosyonu kazandırma eğitimine tabi tutulurlar. Temel askerlik ve astsubaylık nosyonu kazandırma eğitimini sınıf okulu veya eğitim merkezleri haricindeki okul, kurum ve kıtalarda görenler hakkında da Türk Silahlı Kuvvetleri Sınıf Okulları/Eğitim Merkezi Komutanlıkları Yönetmeliğinde belirtilen hükümler uygulanır.

b) Bu eğitimi başarı ile bitirerek kendileriyle sözleşme yapılan astsubaylar, sınıfları ile ilgili astsubay temel eğitimine veya sınıf okulu olmayanlar mesleki oryantasyon ve staj eğitimlerine tabi tutulurlar. Doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığında görev yapmak üzere Türk Silahlı Kuvvetlerine alınacak olanlar sınıflarına bakılmaksızın Özel Kuvvetler Komutanlığında eğitime tabi tutulurlar. Bunlardan daha sonradan Özel Kuvvetler Komutanlığı dışına atananlar astsubay temel eğitimine veya sınıf okulu olmayanlar mesleki oryantasyon ve staj eğitimlerine ayrıca tabi tutulurlar.

...

d) Uygulanacak olan eğitimlerin şekli ve üç aydan az olmamak üzere süresi Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca çıkarılacak yönergelerde belirlenir." hükmü bulunmaktadır.

Görüleceği üzere, sözleşmeli astsubay olarak istihdam edileceklerin ilgili okullardan mezun olduktan sonra ön sözleşme imzalayacakları, bu ön sözleşmeyi müteakip **yetiştirilmek amacıyla** askeri eğitime alınacakları bu eğitimin başarılı olması halinde ise kendileri ile sözleşme imzalanacağı ve bu imzalanan sözleşmenin de en az 3 yıl olacağı hususları mevzuatta açıkça belirlenmiştir. En az 3 yıllık olarak belirlenen sözleşmenin fesih halleri de açıkça düzenlenmiş olup bu haller dışında sözleşmeli subay ve sözleşmeli astsubaylar, sözleşme süreleri sona ermeden sözleşmelerini tek taraflı olarak feshedemezler. Belirtilen bu haller arasında "çekilme" şeklinde bir düzenlemeye de yer verilmemiştir.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 24.10.2019 tarihli ve E:2018/2941, K:2019/4965 sayılı kararında, "657 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 92. maddesinin 'Memurluktan Çekilenlerin Yeniden Atanmaları' şeklindeki başlığından da anlaşılacağı üzere, maddede esas olarak memur statüsünde iken memuriyetten çekilen veya çekilmiş sayılanların (açıktan) tekrar memur olarak atanmalarının düzenlendiği, Kanun'un 92/1. maddesi ile aday memurluk konusunu düzenleyen 54 ilâ 58. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, özellikle 55. maddede memur adaylarının eğitim ve staja tabi tutularak sonucuna göre Devlet memurluğuna atanmalarının öngörülmüş olması karşısında, anılan Kanun'da memur kavramıyla, adaylık sürecini başarıyla tamamlayıp 'asli memur' statüsüne girmiş kişilerin kastedildiği, kişilerin 92. madde uyarınca yeniden atanabilmeleri için asli memur iken çekilmiş veya çekilmiş sayılmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. 657 sayılı Kanun'un 92.

maddesinin 3. fıkrasında ise; 657 sayılı Kanun'a tabi olmayan ancak 657 sayılı Kanun kapsamındaki Devlet memurları gibi asli ve sürekli kamu görevlerini yürüten ve kendi özel personel kanunlarına tabi olan diğer kamu görevlilerinden (subay/astsubay, hakim/savcı, yükseköğretim personeli gibi) kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanların, 657 sayılı Kanun uyarınca idarenin takdir yetkisi dahilinde ve açıktan atama koşulları çerçevesinde Devlet memurluğuna atanabilmelerine olanak sağlandığı görülmektedir.

Uyuşmazlıkta; 657 sayılı Kanun'un 92. maddesinin başlığı ve metni bir bütün olarak değerlendirildiğinde, madde kapsamında açıktan memurluğa atanacakların, memuriyetten çekilme veya çekilmiş sayıldıkları tarih itibarıyla adaylıklarının kaldırılmış olması, bir diğer ifadeyle 'asli memur' konumunda olmaları gerektiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

Bu bağlamda, 92. maddenin 3. fıkrası kapsamında kendi özel personel kanununa tabi iken görevden çekilen veya çekilmiş sayılan kamu görevlilerinin de kendi kurumlarında adaylık/deneme devresini geçirmiş ve 'asli kamu görevlisi' statüsüne girmiş bulunmalarının zorunlu olduğu, asli kamu görevlisi olup olmadıklarının ise, kendi özel mevzuatına göre tayin edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır..." açıklamasına yer verilmiştir.

Milli Savunma Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğünün 2.6.2022 tarihli ve E-33827891-900-1275636 sayılı görüş yazısında da deneme süresi içinde olanların aday olarak düşünülmesi gerektiği belirtilmiştir. **Mezkûr yazıda vurgulanan bir husus da kanunda belirtilen zorunlu çalışma süresi içerisinde (sözleşmeli astsubaylar için en az 3 yıllık olan sözleşme süresi içinde) personelin istifa hakkının bulunmamasıdır.**

Yine, 20.7.2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde olağanüstü hal ilan edilmiş, bu itibarla darbe teşebbüsü ve terörle mücadele çerçevesinde alınması zaruri olan tedbirler ile bunlara ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Anayasanın 121 inci maddesi ile 25.10.1983 tarihli ve 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 4 üncü maddesine göre yayımlanan kanun hükmünde kararnamele, Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı, İçişleri Bakanlığına bağlı genel bütçeli birer genel kolluk kuvveti olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Aynı düzenlemelerle 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrası, **"Jandarma Hizmetleri Sınıfı personelinin her türlü özlük işlerinde, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uygulanır. Ancak, nasıp ve terfi, aylık ve diğer mali ve sosyal haklar bakımından statü ve rütbelerine göre 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 28/5/1988 tarihli ve 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu ile 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa tabi personel hakkındaki hükümler uygulanır. Jandarma Hizmetleri Sınıfı hariç olmak üzere Jandarma Genel Komutanlığının diğer hizmet sınıflarındaki kadrolarında bulunan Devlet memurları, Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarındaki emsallerinin yararlandığı mali ve sosyal haklardan aynı şekilde yararlanırlar."** şeklinde, 9.7.1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrası, **"Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli subay, astsubay, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er, öğrenci, erbaş ve erler ile Devlet memuru ve işçileri kapsar. Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfı personelinin her türlü özlük işlerinde, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uygulanır. Ancak, nasıp ve terfi, aylık ve diğer mali ve sosyal haklar bakımından statü ve rütbelerine göre 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi personel hakkındaki hükümler uygulanır. Uzman erbaşlar 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa, sözleşmeli erbaş ve erler 10/3/2011 tarihli ve 6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanununa tabidir."** şeklinde değiştirilmiş, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında bulunan subay, astsubay ve uzman jandarmaları kapsayan "Jandarma Hizmetleri Sınıfı" ile Sahil Güvenlik Komutanlığı kadrolarında bulunan subay ve astsubayları kapsayan "Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfı" adında iki yeni hizmet sınıfı eklenmiştir.

Dolayısıyla, Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlıklarında görev yapan subay, astsubay ve uzman jandarmaların "*nasıp ve terfi, aylık ve diğer mali ve sosyal hakları*" dışında kalan ve 2803 ile 2692 sayılı Kanunlarda düzenlenmeyen tüm özlük iş ve işlemlerinde 657 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekmektedir. Ancak, haklarında 657 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaklar "*Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında bulunan subay, astsubay, uzman jandarmalar*" ile sınırlandırılmış olup bir kadroya bağlı olmaksızın sözleşme ile çalıştırılan subay ve astsubaylar 657 sayılı Kanunda belirtilen Jandarma Hizmetleri Sınıfına girmemektedir.

Yine ön sözleşme (deneme) süresi içinde istifa edenlerin 657 sayılı Kanunun 92 nci maddesi çerçevesinde Başkanlığınızda münhal bulunan bir kadroya atanmasının mümkün bulunmamaktadır.

Ancak, asıl sözleşmenin bitimi üzerine sözleşmesini yenilemeyenler ile asıl sözleşmesi devam etmekle birlikte sağlık sebebi ile sözleşmesi feshedilen sözleşmeli subay/astsubayların bekleme süresine tabi olmaksızın Belediyenizde boş bulunan memur kadrolarına; 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesindeki oranlara, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğe ve diğer mevzuata uyulmak kaydıyla 657 sayılı Kanunun 92 nci maddesine göre atanmasının Belediyenizin takdirinde olduğu, zabıta memuru ve itfaiye eri kadrolarına ise ilgilinin memur kadrolarına atanmasının akabinde Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 16 ncı maddesi ile Belediye İtfaiye Yönetmeliğinin 18 inci maddesinde belirtilen şartları taşıması ve yapılacak sınavda başarılı olması halinde atanabileceği mütalaa edilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü